

KÚRIA

Bfv.I.887/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év november hó 25. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hamis vád büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Vásárosnaményi Járásbíróság 1.B.266/2013/8. számú ítéletének az I. rendű terheltre vonatkozó részét megváltoztatja,

a terheltet a terhére megállapított bűncselekmény miatt megrovásban részesíti.

A pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben a járásbíróság ítéletét **az** I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 4000 (négyezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Vásárosnaményi Járásbíróság a 2014. február 19. napján kihirdetett és ugyanezen a napon jogerős 1.B.266/2013/8. számú ítéletével **az** I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki hamis vád büntetében [1978. évi IV. törvény 233. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont]. Ezért őt próbára bocsátotta, melynek tartamát kettő évben állapította meg. Elrendelte ugyanakkor a terhelt pártfogó felügyeletét. Rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről is.

Az irányadó tényállás lényege szerint **az** I. rendű terhelt 2012. október 22. napján a Vásárosnaményi Rendőrkapitányságon a hamis vád és a hatóság félrevezetésének törvényi következményeire történt figyelmeztetés után feljelentést tett a sértettel szemben azt állítva, hogy őt a sértett a ... előtti közterületen egy alkalommal, az arca bal oldalán ököllel megütötte, amely miatt ő a földre esett.

A Vásárosnaményi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2012. október 13-án a sértettel szemben nyomozást rendelt el garázdaság vétsége és más bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt.

Az I. rendű terhelt 2013. február 8. napján folytatólagos tanúkénti kihallgatásakor elismerte, hogy feljelentése valótlan tartalmú. A Vásárosnaményi Rendőrkapitányság ezért a sértettel szemben a büntetőeljárást bűncselekmény hiányában 2013. március 20. napján megszüntette.

A bíróság az irányadó ítéleti tényállásban rögzítette, hogy **az** I. rendű terhelt a debilitás, imbecillitás (kis-középsúlyos elme gyengeség) határmezsgyéjén teljesítő, személyiségi fejletlenséget mutató egyén, csökkent akarati tartással. A terhelt kóros elmeállapota miatt közepes mértékben volt korlátozva cselekménye következményeinek felismerésében, és a felismerésnek megfelelő magatartás kialakításában.

A jogerős határozat ellen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség - a törvényes határidőn belül - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt okból a Be. 417. § (1) bekezdés I. a) pontja alapján **az** I. rendű terhelt terhére felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, a törvénysértően alkalmazott próbára bocsátás intézkedés miatt. Az eljáró bíróság a Btk. 2. §-ra figyelemmel törvényesen alkalmazta az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit. Eszerint a 233. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, de a (2) bekezdés szerint minősülő büntetőeljárást eredményező hamis vád büntetnének a büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztés volt.

Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a terhelt elmeállapota, illetőleg a vád hamisságának feltárása miatt korlátlan enyhítésre vonatkozó rendelkezések alapján sem volt törvényes lehetőség a próbára bocsátás alkalmazására. Az 1978. évi IV. törvény 72. § (1) bekezdése alapján ugyanis próbaidőre a bíróság akkor halaszthatja el a büntetést, ha vétség, valamint három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntettben állapítja meg a terhelt büntetőjogi felelősségét. Az 1978. évi IV. törvény 87. § (4) bekezdése alapján ugyanakkor, ha a törvény korlátlan enyhítést enged, bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható. A

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség a bírói gyakorlatra hivatkozással kifejtette, hogy a fenti törvényi rendelkezések alapján a korlátlan enyhítés lehetőségeinek fennállta mellett sem teszi lehetővé büntetés helyett önálló intézkedésként próbára bocsátás alkalmazását.

Ezért a megtámadott ítélet megváltoztatását, a próbára bocsátás helyett megfelelő összegű pénzbüntetés kiszabását és a pártfogó felügyelet mellőzését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.883/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartva indítványozta, hogy a Kúria az I. rendű terhelte vonatkozó ítéleti rendelkezést változtassa meg, hozzon a törvénynek megfelelő határozatot, és ítélje őt pénzbüntetésre.

A Kúria a nyilvános ülésén a Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt módosítva, pénzbüntetés helyett közérdekű munka kiszabására tartotta fenn.

A terhelt védője felszólalásában megrovás alkalmazását kérte.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen, hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A Kúria egyetértett a felülvizsgálati indítványban foglalt azon megállapítással, hogy a próbára bocsátás intézkedés alkalmazására törvénysértően került sor.

Elöljáróban a Kúria megjegyzi, hogy a Vásárosnaményi Járásbíróság indokolási kötelezettségének az alkalmazott jogszabályok tekintetében nem teljes körűen tett eleget.

A Be. 259. § (1) bekezdése alapján, ha a kihirdetés útján közölt

ügydöntő határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, a határozat indokolása csupán a tényállásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből állhat.

A fenti törvényi rendelkezések ellenére **az** I. rendű terhelt tekintetében a Vásárosnaményi Járásbíróság ítélete az anyagi jogszabályok vonatkozásában csupán a Btk. 233. § (1) bekezdés a) pont és (2) bekezdésére történő hivatkozást, valamint a Btk. 72. §, illetve 82. § (1) bekezdés c) pontjának feltüntetését tartalmazza. Ebből következően a járásbíróság nem adott számot arról, hogy milyen jogszabályhelyre tekintettel találta alkalmazhatónak a korlátlan enyhítés lehetőségét.

Az 1978. évi IV. törvény 24. § (2) bekezdése alapján a büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az elmeműködés kóros állapota az elkövetőt korlátozta a cselekmény következményeinek felismerésében, vagy abban, hogy a felismerésnek megfelelően cselekedjék. A törvény 236. § (2) bekezdése alapján a büntetés akkor is korlátlanul enyhíthető, különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető, ha a vád hamisságát az elkövető az alapügy befejezése előtt az eljáró hatóságnak feltárja.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős ítéleti tényállás alapján mindkét korlátlan enyhítésre okot adó törvényi rendelkezés alkalmazásának helye lehet.

A terhelt kóros elmeállapota miatt közepes mértékben volt korlátozva cselekménye következményeinek felismerésében, és a felismerésnek megfelelő magatartás kialakításában, illetve, hogy 2013. február 8-án történt folytatólagos tanúkénti kihallgatásakor elismerte, hogy a sértettel szemben valótlán tartalmú feljelentést terjesztett elő.

Mindezek alapján megállapítható, hogy **az** I. rendű terhelt vonatkozásában a büntetés korlátlan enyhítésének lehetősége fennáll.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség okszerűen hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróság figyelmét elkerülte az 1978. évi IV. törvény 87. § (4) bekezdésének, a korlátlan enyhítésre vonatkozó szabálya. Eszerint, ha a törvény korlátlan enyhítést enged, akkor bármely büntetési nem legkisebb mértéke az, ami kiszabható.

A felhívott törvényi rendelkezés tehát a büntetési tétel alsó határát oldja fel, és a büntetési nem és mérték szabad meghatározását teszi lehetővé azzal a megkötéssel, hogy az adott büntetési nemre az Általános Részben írt törvényi minimum ilyenkor is irányadó. A korlátlan enyhítés lehetősége azonban önmagában - a törvényben meghatározott külön feltételek hiányában - nem alapozza

meg a büntetés helyett önálló intézkedés, így a próbára bocsátás alkalmazását.

Mindebből következően a próbára bocsátás - általános törvényi feltételek hiányában - akkor sem alkalmazható, ha a bíróság a hamis vád büntette miatt indult ügyben a büntetés korlátlan enyhítésére talál alapot (BH 2006.139.).

Az 1978. évi IV. törvény 233. § (2) bekezdése szerint a büntetőeljárást eredményező hamis vád büntettének büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

A felhívott törvényhely 72. § (1) bekezdése viszont akként rendelkezik, hogy a bíróság - ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja így is elérhető - csupán a vétség, továbbá a három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett miatt halaszthatja el próbaidőre a büntetés kiszabását.

Mindazon esetekben, amikor a törvény korlátlan enyhítésre ad lehetőséget, így az 1978. évi IV. törvény 24. § (2) bekezdése, illetve 236. § (2) bekezdése esetében is a törvény 87. § (4) bekezdése csak a büntetési nem és mérték szabad megválasztását teszi lehetővé azzal a megkötéssel, hogy az adott büntetési nemre az Általános Részben írt generális törvényi minimum ilyenkor is irányadó.

A Büntető Törvénykönyv Általános Részében meghatározott törvényi feltételek szempontjából viszont mindig a Különös Részben meghatározott büntetési tétel az irányadó.

Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány okszerűen hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróság törvénytől alkalmazott próbára bocsátást **az** I. rendű terhelttel szemben.

Ugyanakkor a Be. 428. § (1) bekezdésére figyelemmel a Kúria a határozatot hatályon kívül helyezi és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 427. § (1) bekezdés szerinti határozat meghozatala az iratok alapján nem lehetséges.

Márpedig **az** I. rendű terheltnek pénzbüntetés kiszabásához szükséges vagyoni, jövedelmi viszonyai, illetve a közérdekű munka esetében egészségi állapotával összefüggő adatokat a rövidített indokolást tartalmazó határozat nem rögzíti.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdés II. fordulata alapján a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja.

Mindezeket szem előtt tartva a megtámadott határozatnak **az** I. rendű terheltre vonatkozó részét a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja

alapján eljárva megváltoztatta, **az** I. rendű terheltet a terhére megállapított bűncselekmény miatt az 1978. évi IV. törvény 71. § (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette.

A felhívott törvényhely (2) bekezdése alapján ezen intézkedéssel rosszallását fejezi ki, és az I. rendű terheltet felhívja arra, hogy a jövőben bűncselekmény elkövetésétől tartózkodjék.

A megváltoztatott joghátrányra figyelemmel a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyebekben a járásbíróság ítéletét **az** I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálat során felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 429. § (1) bekezdésén alapul.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett felülvizsgálati indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel mellőzheti.

Budapest, 2014. november 25.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószáki tisztviselő